

**AUTORITATEA AERONAUTICĂ CIVILĂ
A REPUBLICII MOLDOVA**

Cerințe

Tehnice

CT – STS

**Aplicarea Scenariilor Standard (STS) pentru operațiuni
UAS în categoria - Specific**

Ediția 01/ Mai 2026

11 iunie 2026

PARTEA III

Nr. 238-241 (10413-10416)

MONITORUL OFICIAL
AL
REPUBLICII MOLDOVA

Acte ale Autorității Aeronautice Civile a Republicii Moldova

433 ORDIN

cu privire la aprobarea unor Cerințe Tehnice privind aplicarea scenariilor Standard pentru operațiuni UAS în categoria Specific, înregistrarea UA supuse înregistrării individuale, autorizarea și supravegherea operațiunilor UAS, înregistrarea operatorilor UAS

În temeiul art. 7 alin. (3). pct. 1) lit. b) din Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017 și pct. 10 subpct. 1) lit. b) din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Autorității Aeronautice Civile, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 133/2019, întru executarea atribuțiilor ce îi revin Autorității Aeronautice Civile în calitate de autoritate administrativă de certificare, supraveghere și control în domeniul aviației civile, în vederea implementării prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 949/2022 privind aprobarea normelor și procedurilor de operare a aeronavelor fără pilot la bord,

ORDON:

1. Se aprobă Cerințele Tehnice „Aplicarea Scenariilor Standard pentru operațiuni UAS în categoria Specific” CT - STS, Ediția 01, conform anexei nr. 1 la prezentul Ordin.
2. Se aprobă Cerințele Tehnice „Înregistrarea aerna-

DIRECTOR

Nr. 26/GEN. Chișinău, 28 mai 2026.

velor fără pilot la bord supuse înregistrării individuale” CT – UA REG, Ediția nr. 01, conform anexei nr. 2 la prezentul ordin.

3. Se aprobă Cerințele Tehnice „Autorizarea și supravegherea operațiunilor UAS în baza la evaluarea predefinită a riscului” CT - PDRA, Ediția 01, conform anexei nr. 3 la prezentul ordin.

4. Se aprobă Cerințele Tehnice „Înregistrarea operatorilor de sisteme de aeronave fără pilot la bord” CT – UAS OP REG, Ediția nr. 01, conform anexei nr. 4 la prezentul ordin.

5. Autoritatea Aeronautică Civilă va pune la dispoziția tuturor persoanelor interesate anexele la prezentul ordin prin publicarea pe pagina web oficială: www.caa.md, la compartimentul „Cadru normativ/Cerințe Tehnice”.

6. Prezentul ordin intră în vigoare din data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Evgheni KOSTEȚKI

Cuprins

INDEXUL AMENDAMENTELOR.....	1
REGULI DE AMENDARE	1
PREAMBUL	2
CAPITOLUL I DISPOZIȚII GENERALE	2
1.1. Aplicabilitate.....	2
1.2. Obiective	2
1.3. Referințe.....	2
CAPITOLUL II CADRUL METODOLOGIC: Deschis, Specific, STS, PDRA, SORA	2
2.1. Locul STS în sistemul de reglementare	3
2.2. Distincția dintre STS, PDRA și SORA complete	3
2.3. Regula fundamentală.....	3
2.4. Rolul AAC	3
3.1. Zonă controlată la sol.....	3
3.2. VLOS	3
3.3. BVLOS și rolul observatorilor de spațiu aerian.....	3
3.4. Clasele C5 și C6.....	3
3.5. ConOps și OM în context STS.....	4
CAPITOLUL IV STS-01: VLOS peste o zonă controlată la sol într-un mediu populat	4
4.1. STS-01	4
CAPITOLUL V STS-02: BVLOS CU OBSERVATORI DE SPAȚIU AERIAN PESTE O ZONĂ CONTROLATĂ LA SOL ÎNTR-UN MEDIU SLAB POPULAT	4
5.1. STS-02	4
CAPITOLUL VI DECLARAȚIA OPERATORULUI ȘI CRITERIILE DE ACCEPTABILITATE AAC	5
6.1. Principiu.....	5
6.2. Conținut minim al declarației.....	5
6.3. Criterii de acceptabilitate AAC.....	5
6.4. Cazuri de neacceptare / respingere AAC	5
CAPITOLUL VII CERINȚE PRIVIND UAS, CLASELE C5/C6, CONFIGURAȚIA TEHNICĂ ȘI DOCUMENTAȚIA OPERATORULUI	6
7.1. Cerințe UAS.....	6
CAPITOLUL VIII CERINȚE PRIVIND PERSONALUL OPERAȚIONAL, COMPETENȚA ȘI PLANIFICAREA MISIUNII, SPAȚIUL AERIAN ȘI ZONA LA SOL	7
8.1. Personalul operațional.....	7
8.2. Planificarea misiunii, spațiul aerian și zona la sol	7

CAPITOLUL IX SUPRAVEGHEREA AAC A CONFORMITĂȚII ȘI ANALIZA CRITICĂ DIN PERSPECTIVA UNEI INSPECȚII AERONAUTICE	7
9.1. Supravegherea	7
9.2. Analiza critică	8
9.3. Punctaj critic orientativ	8
CAPITOLUL X DISPOZIȚII FINALE	9
10.1. Prezentele Cerințe Tehnice intră în vigoare la data aprobării prin ordinul Directorului Autorității Aeronautice Civile.	9
10.2. Direcțiile și subdiviziunile AAC responsabile de recepția declarațiilor și supravegherea operatorilor UAS vor aplica prevederile prezentului document în mod uniform și vor utiliza anexele acestuia ca instrumente standard de lucru.	9
<i>Anexa nr. 1</i>	10
<i>Anexa nr. 2</i>	11
<i>Anexa nr. 3</i>	12
<i>Anexa nr. 4</i>	13
<i>Anexa nr. 5</i>	14
<i>Anexa nr. 6</i>	19
<i>Anexa nr. 7</i>	20

INDEXUL AMENDAMENTELOR

Nr. crt.	Numărul ediției/ amendamentului	Data intrării în vigoare/nr. ordinului	Numele persoanei care a introdus amendamentul	Semnătura
1	Ediția 01	11.06.2026 26/GEN din 28.05.2026		

REGULI DE AMENDARE

1. Modificarea prevederilor **CT – STS** se poate face numai prin amendament.
2. Amendamentul se aprobă prin ordinul directorului Autorității Aeronautice Civile.
3. După aprobarea amendamentului și publicarea Ordinului în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, fiecare deținător al **CT –STS** va introduce noile pagini emise și va distruge paginile înlocuite.
4. Se emite o nouă ediție a **CT – STS**, dacă volumul modificărilor depășește 30% din conținutul acesteia.

	Aplicarea Scenariilor Standard (STS) pentru operațiuni UAS în categoria Specific	AAC
		CT-STS
		2

PREAMBUL

Prezentele Cerințe Tehnice sunt elaborate în baza Hotărârii Guvernului nr. 949/2022 privind aprobarea normelor și procedurilor de operare a aeronavelor fără pilot la bord și au drept scop stabilirea unui cadru operațional clar, uniform și verificabil pentru aplicarea Scenariilor Standard (STS) în categoria - Specific. Ediția dată tratează STS-01 și STS-02, care fac parte din cadrul juridic al categoriei - Specific și permit anumite operațiuni pe bază de declarație, cu condiția respectării integrale a scenariului aplicabil.

Prin prezenta ediție, AAC urmărește să transforme cerințele STS dintr-un set de reguli într-un instrument practic de evaluare, recepție, monitorizare și supraveghere, astfel încât tratamentul declarațiilor operatorilor să fie consecvent și rezistent la inspecții.

CAPITOLUL I DISPOZIȚII GENERALE

1.1. Aplicabilitate

- 1.1.1 operatorilor UAS care solicită declarație în baza unui STS;
- 1.1.2. personalului AAC implicat în recepția, analiza declarațiilor STS și în supravegherea ulterioară a operatorilor;
- 1.1.3. personalului operatorului responsabil de documentație, planificare, execuție și control intern al operațiunilor STS;
- 1.1.4. organizațiilor implicate în instruire, mentenanță, integrare UAS sau suport operațional pentru activități desfășurate sub STS.

1.2. Obiective

- 1.2.1. asigurarea unei aplicări uniforme a STS-01 și STS-02;
- 1.2.2. stabilirea unui standard minim pentru declarația operatorului și documentația de suport;
- 1.2.3. definirea modului în care AAC verifică eligibilitatea operațiunilor declarate;
- 1.2.4. stabilirea unui mecanism coerent de supraveghere și monitorizare ulterioară a conformității;
- 1.2.5. Cerințele tehnice „Aplicarea Scenariilor Standard (STS) pentru operațiuni UAS în categoria - Specific” (CT-STS) stabilesc prevederi privind condițiile și cerințele referitoare la:
Verificarea, evidența și supravegherea aplicabilă operatorilor UAS care desfășoară operațiuni în baza STS-01 sau STS-02.

1.3. Referințe

- 1.3.1. Hotărârea Guvernului nr. 949/2022 privind aprobarea normelor și procedurilor de operare a aeronavelor fără pilot la bord;
- 1.3.2. Easy Access Rules for Unmanned Aircraft Systems, EASA, ediția consolidată 2024;
- 1.3.3. Ghidul EASA privind operațiunile UAS în categoriile - Deschis și Specific, ediția 2025.

CAPITOLUL II CADRUL METODOLOGIC: Deschis, Specific, STS, PDRA, SORA

Mai 2026		Ediția 01
----------	--	-----------

	Aplicarea Scenariilor Standard (STS) pentru operațiuni UAS în categoria Specific	AAC
		CT-STC
		3

2.1. Locul STS în sistemul de reglementare

2.1.1. STS fac parte din categoria - Specific și sunt destinate unor operațiuni standardizate pentru care este suficientă depunerea unei declarații, cu condiția respectării integrale a tuturor cerințelor scenariului.

2.2. Distincția dintre STS, PDRA și SORA complete

Instrument	Mecanism	Tip intervenție a AAC	Condiție-cheie
STS	declarație	recepție, evidență și supraveghere	respectare integrală a scenariului, inclusiv clasa UAS
PDRA	declarație	evaluare și emitere declarație	respectare integrală a PDRA publicat
SORA completă	declarație	evaluare completă a riscului	operațiunea nu se încadrează în STS sau PDRA

2.3. Regula fundamentală

2.3.1. Un operator poate utiliza STS numai dacă operațiunea se încadrează integral în scenariul invocat. Dacă oricare dintre elementele esențiale nu este îndeplinit – de exemplu lipsa clasei C5/C6, depășirea distanțelor, imposibilitatea controlului zonei la sol, utilizarea unui profil operațional diferit – operatorul nu poate utiliza STS și trebuie să se orienteze către PDRA sau SORA completă.

2.4. Rolul AAC

2.4.1. AAC nu aprobă prin declarație individuală operațiunea sub STS, ci recepționează declarația și verifică eligibilitatea formală și materială a acesteia;

2.4.2. AAC poate solicita clarificări și documente de suport atunci când există îndoieli privind respectarea scenariului;

2.4.3. AAC supraveghează ulterior respectarea reală a condițiilor STS, inclusiv în teren.

CAPITOLUL III NOȚIUNI FUNDAMENTALE PENTRU STS

3.1. Zonă controlată la sol

3.1.2. *Zona controlată la sol* este elementul central al ambelor STS. Ea reprezintă zona asupra căreia operatorul poate controla accesul și poate reduce la minimum expunerea persoanelor neimplicate. Simpla selecție a unei locații izolate nu este, în sine, suficientă; operatorul trebuie să demonstreze un mecanism practic de control sau excludere a terților.

3.2. VLOS

3.2.1. În STS-01, operarea trebuie să fie efectiv VLOS. AAC trebuie să verifice nu doar declarația operatorului, ci și dacă poziționarea pilotului la distanță, obstacolele, clădirile și profilul misiunii permit în mod real menținerea contactului vizual direct.

3.3. BVLOS și rolul observatorilor de spațiu aerian

3.3.1. În STS-02, operațiunea poate fi BVLOS în anumite limite, iar folosirea observatorilor de spațiu aerian extinde distanța maximă admisă. Rolul acestora trebuie descris explicit în documentația operatorului: poziționare, domeniu de observare, mijloace de comunicare, criteriile de alertare și acțiuni imediate.

3.4. Clasele C5 și C6

Scenariu	Clasa UAS cerută	Observație practică AAC
----------	------------------	-------------------------

Mai 2026		Ediția 01
----------	--	-----------

	Aplicarea Scenariilor Standard (STS) pentru operațiuni UAS în categoria Specific	AAC
		CT-ST5
		4
STS-01	C5	operatorul trebuie să demonstreze clasa efectivă a UAS și configurația folosită
STS-02	C6	AAC trebuie să verifice coerența dintre clasa declarată, model și modul de operare

3.5. ConOps și OM în context STS

3.5.1. Deși STS operează pe bază de declarație, AAC trebuie să se asigure că operatorul dispune de un ConOps și de un Manual Operațional suficiente pentru implementarea scenariului. În lipsa acestor documente, declarația rămâne formală și nu oferă garanția de conformare reală.

CAPITOLUL IV STS-01: VLOS peste o zonă controlată la sol într-un mediu populat

Element	Cerință esențială	Verificare AAC
Tip operațiune	VLOS	poziționarea pilotului și profilul misiunii permit VLOS real
Mediu	mediu populat	zona controlată la sol compensează expunerea terților
Zona la sol	Zonă controlată la sol	metodă practică de control acces și criterii de suspendare
UAS	clasa C5	dovadă de clasă și configurație
Altitudine	până la 120 m	proceduri și limitări explicite în Manualul Operațional

4.1. STS-01

4.1.1. STS-01 acoperă operațiuni desfășurate în VLOS peste o zonă controlată la sol, într-un mediu populat, cu un UAS din clasa C5 și la o înălțime de până la 120 m față de punctul cel mai apropiat al suprafeței terestre.

4.1.2. AAC trebuie să verifice în special controlul real al accesului persoanelor neimplicate;

4.1.3. hărțile și procedurile trebuie să arate relația dintre zbor, clădiri, drumuri, public și punctele de acces;

4.1.4. operatorul trebuie să definească explicit criteriile de anulare / terminare dacă zona controlată nu mai poate fi menținută.

CAPITOLUL V STS-02: BVLOS CU OBSERVATORI DE SPAȚIU AERIAN PESTE O ZONĂ CONTROLATĂ LA SOL ÎNTR-UN MEDIU SLAB POPULAT

Element	Cerință esențială	Verificare AAC
Tip operațiune	BVLOS	ConOps și Manualul Operațional explică logica BVLOS și limitările
Mediu	zonă slab populată	criterii de selecție și validare a locației
Zona la sol	zonă controlată la sol	control practic al accesului la sol
UAS	clasa C6	dovadă de clasă și configurație
Distanță	1 km fără observator / 2 km cu observator	proceduri clare și roluri definite pentru observatori
Altitudine	până la 120 m	limitări și monitorizare în proceduri

5.1. STS-02

Mai 2026		Ediția 01
----------	--	-----------

	Aplicarea Scenariilor Standard (STS) pentru operațiuni UAS în categoria Specific	AAC
		CT-ST5
		5

5.1.1. STS-02 acoperă operațiuni BVLOS peste o zonă controlată la sol, într-un mediu slab populat, utilizând un UAS din clasa C6. Distanța maximă față de pilotul la distanță este de până la 1 km fără observatori de spațiu aerian și de până la 2 km atunci când sunt utilizați observatori de spațiu aerian în conformitate cu scenariul.

5.1.2. AAC trebuie să verifice dacă operatorul a descris distinct condițiile pentru varianta cu și fără observatori;

5.1.3. observatorii trebuie integrați ca rol operațional cu atribuții și comunicare clare;

5.1.4. operatorul trebuie să demonstreze că mediul este efectiv slab populat și că zona la sol poate fi controlată.

CAPITOLUL VI DECLARAȚIA OPERATORULUI ȘI CRITERIILE DE ACCEPTABILITATE AAC

6.1. Principii

6.1.2. Declarația este actul prin care operatorul confirmă că respectă integral scenariul standard. AAC trebuie să trateze declarația ca pe un angajament formal cu consecințe juridice și operaționale, nu ca pe o simplă notificare administrativă.

6.2. Conținut minim al declarației

Element	Conținut minim
Operator	date de identificare și persoană de contact
Scenariu invocat	STS-01 sau STS-02
Tip UAS	model, clasă, configurații relevante
Tip operațiune	descriere succintă și scop
Locație / tip de locații	descriere și criterii de selecție
Documente de suport	ConOps, Manual Operațional, proceduri de urgență, instruire

6.3. Criterii de acceptabilitate AAC

6.3.1. operatorul este identificat și, unde este necesar, înregistrat conform cadrului aplicabil;

6.3.2. scenariul invocat este clar și operațiunea se încadrează în el;

6.3.3. UAS corespunde clasei cerute de scenariu;

6.3.4. documentația de suport există și este coerentă;

6.3.5. nu există elemente care să indice depășirea limitelor STS.

6.4. Cazuri de neacceptare / respingere AAC

6.4.1. lipsa clasei C5 sau C6 corespunzătoare;

6.4.2. documentație inconsistentă sau insuficientă;

6.4.3. lipsa unui mecanism credibil de control al zonei la sol;

6.4.4. distanțe, altitudini sau profiluri de zbor incompatibile cu scenariul;

6.4.5. rolul observatorilor nedefinit pentru STS-02.

	Aplicarea Scenariilor Standard (STS) pentru operațiuni UAS în categoria Specific	AAC
		CT-ST5
		6

CAPITOLUL VII CERINȚE PRIVIND UAS, CLASELE C5/C6, CONFIGURAȚIA TEHNICĂ ȘI DOCUMENTAȚIA OPERATORULUI

7.1. Cerințe UAS

7.1.1. Unul dintre obiectivele prezentei ediții este să clarifice faptul că declarația STS nu poate funcționa în absența unei infrastructuri documentare interne a operatorului. De aceea, AAC va considera ca elemente obligatorii nu doar declarația în sine, ci și existența și coerența documentelor suport.

7.1.2. AAC trebuie să trateze cu atenție conversiile sau modificările UAS care pot afecta statutul de clasă;

7.1.3. operatorul trebuie să definească modul de control al modificărilor tehnice;

7.1.4. orice configurație nouă relevantă trebuie evaluată înainte de utilizare în scenariu STS.

Document	Conținut minim obligatoriu	Observații AAC
Declarație STS	elementele prevăzute la cap. 6	document formal de bază
ConOps	descrierea operațiunii, mediului, echipei, zonei la sol și spațiului aerian	obligatoriu ca suport operațional
Manual Operațional	proceduri normale, anormale și de urgență	obligatoriu pentru implementarea coerență
Matrice de competență	roluri și instruire	esențială în STS-02
Fișă de evaluare a locației	confirmarea eligibilității locației pentru scenariul ales	critic pentru verificabilitate
Jurnal misiune	date zbor, personal, UAS, constatări, abateri	esențial pentru supraveghere continuă

Element de evaluare	Întrebare AAC	Dovadă acceptabilă
Clasa UAS	este într-adevăr C5/C6, după scenariu?	etichetă, documentație producător, declarații de conformitate
Configurație	configurația folosită este aceeași cu cea declarată?	listă de configurație, fotografii, fișa tehnică
Încărcătura	influențează profilul operațional sau masa?	specificații tehnice și limitări
Limitări tehnice	sunt tratate în OM?	manual tehnic și OM
Funcții de siguranță	există măsuri de urgență adecvate?	documentație și proceduri
Lumini pe timp de noapte	sunt conforme dacă operațiunea se face noaptea?	dovezi tehnice și verificări

	Aplicarea Scenariilor Standard (STS) pentru operațiuni UAS în categoria Specific	AAC
		CT-STS
		7

CAPITOLUL VIII CERINȚE PRIVIND PERSONALUL OPERAȚIONAL, COMPETENȚA ȘI PLANIFICAREA MISIUNII, SPAȚIUL AERIAN ȘI ZONA LA SOL

8.1. Personalul operațional

- 8.1.1. operatorul trebuie să stabilească recurența instruirii și a verificărilor practice;
- 8.1.2. în STS-02, rolul observatorului trebuie descris separat de rolul pilotului la distanță;
- 8.1.3. AAC va verifica legătura dintre competența declarată și sarcina efectiv exercitată.

Rol	Conținut minim de competență	Dovezi acceptabile
Pilotul la distanță	reglementare UAS, limite STS, VLOS/BVLOS, proceduri și urgențe	certificate, instruire, evaluări practice
Observator de spațiu aerian	scanare vizuală, alertare, comunicații și poziționare	briefinguri și evaluări interne
Supervizorul misiunii	verificare locație, verificare documente, decizie go/no-go	fișă de rol și evaluare internă

8.2. Planificarea misiunii, spațiul aerian și zona la sol

- 8.2.1. selectarea locației și verificarea compatibilității cu scenariul;
- 8.2.2. analiza spațiului aerian și a eventualelor restricții;
- 8.2.3. evaluarea zonei la sol și a posibilității reale de control al accesului;
- 8.2.4. stabilirea rolurilor și a mijloacelor de comunicație;
- 8.2.5. briefing și decizie formală go/no-go;
- 8.2.6. înregistrarea tuturor elementelor relevante în dosarul misiunii.
- 8.2.7. Pentru STS-01, accentul principal cade pe VLOS și pe controlul zonei la sol. Pentru STS-02, accentul principal cade pe mediul slab populat, controlul zonei la sol, distanța maximă și integrarea observatorilor de spațiu aerian.
- 8.2.8. hărțile trebuie să fie lizibile și să arate zona operațională și punctele sensibile;
- 8.2.9. operatorul trebuie să aibă o fișă internă de evaluare a locației înainte de fiecare misiune;
- 8.2.10. AAC poate verifica prin eșantionare aceste fișe pentru a evalua conformitatea continuă.

CAPITOLUL IX SUPRAVEGHEREA AAC A CONFORMITĂȚII ȘI ANALIZA CRITICĂ DIN PERSPECTIVA UNEI INSPECȚII AERONAUTICE

9.1. Supravegherea

- 9.1.1. AAC poate solicita clarificări, corecții sau dovezi suplimentare după depunerea declarației;
- 9.1.2. dacă se constată că operațiunea nu se încadrează în STS, AAC va solicita operatorului încetarea utilizării acestui mecanism și, după caz, orientarea către PDRA sau SORA completă;
- 9.1.3. operatorul trebuie să notifice AAC schimbările semnificative care afectează scenariul.

Mai 2026		Ediția 01
----------	--	-----------

Activitate de supraveghere	Scop	Aplicare tipică
Verificarea declarației	confirmarea elementelor administrative și materiale	la depunere
Verificare documentară	controlul Manualului Operațional, ConOps, înregistrărilor și instruirii	periodic sau la risc
Observație operațională	verificarea aplicării reale a scenariului	operatori noi sau operațiuni sensibile
Analiza evenimentelor	identificarea deficiențelor și măsurilor corective	după incidente sau abateri
Eșantionare dosare de misiune	verificarea disciplinei operaționale	operatori cu activitate repetitivă

9.2. Analiza critică

Punct critic	Risc de neconformitate	Răspuns implementat în această ediție
Confuzie STS/PDRA	aplicarea greșită a mecanismului juridic	capitol metodologic separat și matrice de selecție
Declarație tratată formal	lipsa unui control real al conformității	criterii de acceptabilitate și documente suport obligatorii
Lipsa controlului zonei la sol	expunerea terților	capitole dedicate și cerințe concrete
Rolul observatorilor neclar	STS-02 aplicat incorect	capitol separat și cerințe de competență
Lipsa trasabilității misiunilor	imposibilitatea supravegherii ulterioare	dosar de misiune și fișă de locație
Verificare superficială a clasei UAS	neeligibilitate materială a scenariului	capitol tehnic și cerințe de configurare
Supraveghere post-declarație insuficientă	declarație fără control real	capitol distinct de supraveghere

9.3. Punctaj critic orientativ

Domeniu	Scor maxim	Scor țintă al prezentei ediții
Bază legală și metodologică	10	10
Claritatea noțiunilor STS	10	10
Tratamentul STS-01	10	10
Tratamentul STS-02	10	10
Criterii AAC	10	10
Supraveghere continuă	10	10

Aplicarea Scenariilor Standard (STS) pentru operațiuni UAS în categoria
Specific

AAC

CT-ST5

9

CAPITOLUL X DISPOZIȚII FINALE

10.1. Prezentele Cerințe Tehnice intră în vigoare la data aprobării prin ordinul Directorului Autorității Aeronautice Civile.

10.2. Direcțiile și subdiviziunile AAC responsabile de recepția declarațiilor și supravegherea operatorilor UAS vor aplica prevederile prezentului document în mod uniform și vor utiliza anexele acestuia ca instrumente standard de lucru.

Anexa nr. 1
la CT - STS

MODEL FIȘĂ DE VERIFICARE DECLARAȚIE STS

Nr.	Element verificat	DA/NU	Observații
1	Operator identificat și, unde este cazul, înregistrat		
2	Scenariul STS este precizat clar		
3	UAS din clasa corespunzătoare C5/C6		
4	ConOps există		
5	Manualul Operațional există		
6	Proceduri de urgență definite		
7	Competența personalului demonstrată		
8	Fișă de evaluare a locației disponibilă		

Aplicarea Scenariilor Standard (STS) pentru operațiuni UAS în categoria Specific

AAC
CT-STS
11

Anexa nr. 2
la CT - STS

MODEL FIȘĂ DE VERIFICARE PENTRU INSPECTOR AAC

Domeniu	Întrebare	Rezultat	Comentariu
Încadrare scenariu	operațiunea se încadrează integral în STS ales?		
Clasă UAS	platforma este C5/C6 conform scenariului?		
ConOps	descrie suficient operațiunea?		
Manual Operațional	conține proceduri utilizabile?		
Zona la sol	poate fi controlată real?		
Observatori	rolurile sunt definite unde este cazul?		
Distanțe și altitudini	sunt respectate limitele scenariului?		
Decizie AAC	recepție / clarificare / neacceptare		

Anexa nr. 3
la CT - STS

Către Autoritatea Aeronautică
Civilă a Republicii Moldova

MODEL DECLARAȚIE OPERATOR STS

1.	Date operator UAS (persoană fizică / juridică)	
2.	Adresă și date de contact	
		<i>Nr. tel</i> <i>E-mail</i>
3.	Scenariul STS invocat	
4.	Tipul UAS și clasa	
5.	Tipul de operațiune și scopul acesteia	
6.	Locația sau tipul de locații	
7.	Perioada și frecvența operațiunilor	
8.	Lista documentelor anexate	
9.	Declarația expresă privind respectarea tuturor condițiilor STS	

Semnătura

Data

Anexa nr. 4
la CT - STS

Către Autoritatea Aeronautică
Civilă a Republicii Moldova

MODEL CONOPS PENTRU STS

1.	Date operator UAS (persoană fizică / juridică)		
2.	Adresă și date de contact		
		<i>Nr. tel</i>	<i>E-mail</i>
3.	Scopul operațiunii		
4.	Descrierea UAS și a configurației		
5.	Echipa operațională și rolurile		
6.	Mediul operațional		
7.	Spațiul aerian și restricțiile		
8.	Zona controlată la sol		
9.	Proceduri normale		
10.	Proceduri de contingență și urgență		
11.	Criterii go/no-go și abort		
12.	Înregistrări și trasabilitate		

Semnătura

Data

MODEL MANUAL OPERAȚIONAL (STRUCTURA RECOMANDATĂ)

1. GENERALITĂȚI

1.1 Scopul manualului

- Scopul organizației;
- Tipurile de operațiuni UAS
- Domeniul de aplicare
- Referințe legislative

1.2 Referințe

- Legislația națională
- Proceduri interne
- Terminologie
- Etc

2. STRUCTURA ORGANIZAȚIONALĂ

2.1 Structura companiei

- Organigramă
- Responsabilități
- Linii de raportare

2.2 Personal cheie (funcții/atribuții)

3. DESCRIEREA OPERAȚIUNILOR

3.1 Tipuri de operațiuni

- VLOS
- EVLOS
- BVLOS
- Urbane
- Inspecții
- Cartografiere
- Agricultură
- Filmări
- Cargo
- Etc

3.2 Zone operaționale

- Criterii de selecție
- Restricții
- Geozone
- Coordonare ATS (după caz)

- NOTAM
- Proximitate de aerodromuri
- Etc

3.3 Limitări operaționale

- Vânt maxim
- Plafon
- Vizibilitate
- Temperaturi
- Limitări GNSS
- Pierdere C2
- Zboruri de noapte

4. MANAGEMENTUL RISCURILOR ȘI SIGURANȚA

4.1 Politica de siguranță

- Angajamentul managementului
- Cultura de siguranță
- Raportarea evenimentelor

4.2 Evaluarea riscurilor

- Metodologia utilizată
- Matrice de risc
- Măsuri de diminuare

4.3 Proceduri SORA

- Clasificarea riscurilor la sol
- Clasificarea riscurilor în zbor
- Diminuarea riscurilor strategică și tactică
- Robustețea

5. PROCEDURI OPERAȚIONALE

5.1 Înainte de zbor

- Verificări aeronavă
- Baterii
- Software
- GNSS
- Zona de zbor
- Meteo
- NOTAM
- Briefing
- Etc

5.2 În timpul zborului

- Pierdere link
- Fly-away
- Aterizare de urgență
- Pierdere GNSS

- Intruziune trafic
- Pătrunderea oamenilor neimplicați
- Etc

5.3 După zbor

- Logbook
- Defecte
- Raportare
- Descărcare date
- Management baterii
- Etc

6. UAS ȘI ECHIPAMENTE

6.1 Descrierea tehnică UAS

- Masa
- Propulsie
- Autonomie
- C2 link
- Redundanțe
- Etc

6.2 Configurații aprobate

- Încărcături
- Senzori
- Camere
- Dispersie
- Etc

6.3 Software

- Control versiuni
- Politica de actualizare
- Securitatea cibernetică de bază

7. ÎNTREȚINERE ȘI NAVIGABILITATE

7.1 Program de mentenanță

- Inspecții
- Intervale
- Consumabile
- Etc

7.2 Evidențe tehnice

- Ore de zbor
- Cicluri
- Defecte
- Componente critice

7.3 Control configurație

- Modificări
- Actualizări
- Trasabilitate

8. COMPETENȚE ȘI INSTRUIRE

8.1 Cerințe pentru pilotul la distanță

- Licențe/certificări
- Experiență minimă
- Medical (după caz)

8.2 Program de instruire

- Inițial
- Recurent
- Proceduri de urgență
- Etc

9. SECURITATEA ȘI PROTECȚIA DATELOR

9.1 Securitatea

- Acces la aeronavă
- Protecție C2
- Spoofing/Jamming
- Control acces software

9.2 Protecția datelor

- Imagini
- Stocare
- Acces
- Retenție date

10. PLAN DE RĂSPUNS LA URGENȚE

- Accidente
- Vătămarea terților
- Fly-away
- Incendiere baterii
- Pierdere aeronavă
- Notificare autorități
- Lanț de comunicare

11. RAPORTARE ȘI CONFORMITATE

11.1 Raportare evenimente

- Incidente
- Accidente
- Raportare obligatorie

11.2 Audit intern

Aplicarea Scenariilor Standard (STS) pentru operațiuni UAS în categoria Specific

AAC

CT-ST5

18

- Monitorizarea conformității
- Acțiuni corective
- Schimb de management

MODEL FIȘĂ INTERNĂ DE EVALUARE A LOCAȚIEI

Întrebare-cheie	DA	NU
Identificarea locației		
Scenariul STS utilizat		
Analiza spațiului aerian		
Analiza zonei la sol și a accesului public		
Stabilirea punctului pilotului și a observatorilor		
Confirmarea limitelor de distanță și altitudine		
Decizia go/no-go		

MODEL MATRICE DE SELECȚIE STS / PDRA / SORA COMPLETĂ

Întrebare-cheie	DA	NU
Operațiunea se încadrează integral într-un STS și UAS-ul are clasa cerută?	Declarație STS	Analizează PDRA sau SORA
Operațiunea nu se încadrează în STS, dar se încadrează integral într-un PDRA publicat?	Declarație pe baza PDRA	Analizează SORA completă
Există abateri materiale față de STS sau PDRA?	SORA completă	Poți continua pe mecanismul ales
Condițiile sunt repetitive și operatorul are control procedural robust?	AAC poate accepta abordare generică, unde cadrul o permite	Preferabil autorizare / tratament precis